

LUKIOKOULUTUKSEEN VALMIS- TAVAN KOULUTUKSEN (LUVA)OPETUSSUUNNITELMA

LAHDEN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO

Sisällysluettelo

1 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tehtävä ja tavoitteet.....	2
2 LUVA -koulutuksen pääsyvaatimukset ja opintojen rakenne.....	3
2.1 Opintojen rakenne.....	6
2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen.....	7
2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen	7
3 Opetuksen toteuttaminen	7
3.1 Arvoperusta	7
3.2 Oppimiskäsitys.....	8
3.3 Toimintakulttuuri.....	9
3.4 Opiskeluympäristö ja työtavat.....	9
4 Koulutyön yleiset järjestelyt	10
4.1 Kokeiden järjestäminen, opettajan antama palaute ja kokeiden palauttaminen.....	10
5 Opiskelun ohjaus ja tuki.....	11
5.1 Ohjauksen järjestäminen.....	11
5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.....	12
5.3 Oppimisen ja opiskelun tuki	12
5.4 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö	12
6 Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt	13
6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet	13
6.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt	13
6.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, vähintään 10 kurssia)	13
6.2.2 Muut kielet (vähintään 3 kurssia).....	20
6.2.3 Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot (vähintään 2 kurssia).....	22
6.2.4 Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus (vähintään 2 kurssia).....	24
6.2.5 Opinto-ohjaus (vähintään 2 kurssia).....	26
6.2.6 Valinnaiset opinnot (vähintään 6 kurssia)	29
7 Arviointi	29
7.1 Arvioinnin tavoitteet	29
7.2 Kurssisuorituksen arviointi	30
7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi.....	31
7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettavat perusopetuksen opinnot	31
7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus.....	31
7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot	32

1 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tehtävä ja tavoitteet

Tässä Lahden yhteiskoulun aikuislukion Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelmassa käytetään koulutuksesta lyhennettä LUVA.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on tarkoitettu nuorille tai aikuisille maahanmuuttajalle tai vieraskieliselle opiskelijalle. Koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan kielellisiä valmiuksia ja opiskelutaitoja lukiokoulutusta varten sekä lisätä tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista.

Tavoitteina on lisäksi

- tukea opetuksen ja ohjauksen menetelmin ymmärtämään lukion oppimisympäristöä, lukio-opintojen rakennetta, vaatimuksia ja oppimistavoitteita suhteessa omiin kouluttautumistavoitteisiin
- syventää erityisesti eri tiedonalojen käsitteiden, ajattelutapojen ja ilmaisun hallintaa
- vahvistaa opiskelijoiden tiedonhankinta- ja soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintäteknistä osaamista.

Valmistavan koulutuksen tavoitteena on, että opiskelijat hakeutuvat lukio-opintoihin valmistavan koulutuksen jälkeen.

- Tavoitteena on ehkäistä vieraskielisten opiskelijoiden lukio-opintojen keskeytymistä.
- Suoritettu lukiokoulutus tuottaa maahanmuuttajalle paremmat jatko-opinto- ja työelämämahdollisuudet.

Koulutus tukee opiskelijoiden edellytyksiä elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen elämänsä aikana. Näin edistetään yhteiskunnallista yhdenvertaisuutta sekä parannetaan maahanmuuttajien ja vieraskielisten mahdollisuuksia suorittaa lukiokoulutus.

Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa LUVA -koulutusta järjestetään sekä nuorille että aikuisille maahanmuuttajille ja vieraskielisille. Opetus toteutetaan suomen kielellä. Maahanmuuttajalla tarkoitetaan Suomeen muuttanutta henkilöä, joka oleskelee maassa muuta kuin matkailua tai siihen verrattavaa lyhytaikaista oleskelua varten myönnetyllä luvalla tai jonka oleskeluoikeus on rekisteröity taikka jolle on myönnetty ulkomaislain 161 §:ssä tarkoitettu oleskelukortti. Vieraskielisellä tarkoitetaan henkilöä, jonka äidinkieli on väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) tarkoittamassa väestötietojärjestelmässä muu kuin suomi, ruotsi tai saame.

Lahden yhteiskoulun aikuislukion LUVA -koulutuksessa noudatetaan Opetushallituksen vuonna 2015 laatimaa Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteita. Opetussuunnitelman perusteissa on määritelty eri aineiden ja aineryhmien opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaitoksen ja kodin yhteistyön ja opiskeluhuollon keskeiset periaatteet ja opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteet.

Opetussuunnitelma perustuu myös seuraaviin säännöksiin:

- Lukiolaki (629/1998) 10 § 2 mom. (muutettu L 478/2003), 17 § 4 mom., 21 § 3 mom. (muutettu L 1268/2013)
- Lukioasetus (810/1998) 6 § 2 mom., 7 §, 8 § (muutettu VNA 52/2014)
- Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 13 § 3 mom. (791/2014), 24 § 1 mom. (791/2014)
- Valtioneuvoston asetus lukiolaissa tarkoitettun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta (942/2014) 14 § 1 mom. Kumoo Opetushallituksen määräykset nro 1/011/2014 ja 20/011/2014

2 LUVA -koulutuksen pääsyaatimukset ja opintojen rakenne

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö,

- joka on maahanmuuttaja tai vieraskielinen
- joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan oppimäärän taikka jolla katsotaan muutoin olevan vastaavat tiedot ja taidot
- jolla ei ole riittäviä kielellisiä valmiuksia suoriutua lukio-opinnoista suomen kielellä
- jonka tavoitteena on jatkaa opiskelua lukiossa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen ja
- joka ei ole suorittanut yliopistolain (558/2009) 37 §:n 1 momentissa mainittua tutkintoa tai korkeakoulututkintoa.

Opiskelijaksi ottamisesta päättää lukiolain 20 §:n mukaan tarkemmin Lahden yhteiskoulun aikuislukion rehtori. Hakijoihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Opiskelijaksi voidaan koulutuksen järjestäjän päätöksellä ottaa perustellusta syystä myös paluumuuttaja.

Lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen ei voi ottaa opiskelijaa,

- joka on suorittanut ylioppilastutkinnon järjestämisestä annetussa laissa (672/2005) tarkoitettun tutkinnon
- vähintään kolmivuotisen ammatillisen perustutkinnon tai sitä vastaavat aikaisemmat opinnot

- ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa (631/1998) tarkoitetun ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon, erikoisammattitutkinnon tai niitä vastaavan aikaisemman tutkinnon
- ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin tai korkeakoulututkinnon.

Vieraskielisten opiskelijoiden suomen kielen taidon lähtötaso voi vaihdella opiskelijan iästä ja ympäristöstä johtuen.

- Toisilla voi olla jo melko hyvä suomen kielen taito. Tällöin perusopetus on hankittu joko osittain tai kokonaan Suomessa.
- Toisilla voi olla taustallaan vain joitakin peruskursseja tai osallistumista valmistavaan opetukseen.
- Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa sellaisen suomen kielen taidon, että hän voi opiskella täysipainoisesti lukion oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan sekä selviytyä työelämästä suomen kielellä.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ei johda tutkintoon. LUVA -koulutuksen suorittaneella on mahdollisuus päästä suoraan aikuisten lukiokoulutukseen Lahden yhteiskoulun aikuislukion. Koska aikuislukio ei kuulu yhteishakuun, aikuislukioon ei määritellä keskiarvorajaa, jolla pääsisi opiskelemaan. LUVA -koulutus ei anna suoraa oikeutta nuorten lukiokoulutukseen (=päivälukioon), vaan opiskelijan tulee hakea lukion aloituspaikka toisen asteen yhteishaussa. Lukiokoulutukseen jo valittu opiskelija voidaan ottaa opiskelijaksi lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen, mikäli se on tarkoituksenmukaista lukiokoulutuksessa menestymisen kannalta.

LUVA -koulutuksen oppimäärän laajuus on 25 kurssia ja se tulee suorittaa yhdessä vuodessa. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen voi perustellusta syystä jakaa kahdelle peräkkäiselle lukuvuodelle. Koulutus on kuitenkin suunniteltu yhtenäiseksi kokonaisuudeksi, jota ei sen vuoksi ole mahdollista suorittaa erillisinä kursseina eli aineopintoina.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan yhden lukuvuoden opintokokonaisuus, ja se sisältää erityisesti suomen kielen ja tarvittaessa muiden kielten opintoja, lukio-opintoja sekä lukio-opiskelussa vaadittavia tietoja ja taitoja. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijalle tulee antaa opinto-ohjausta. Suomen kielen opintojen tavoitteena on parantaa opiskelijoiden valmiuksia opiskella lukiokoulutuksessa suomen kielellä. Erityisesti tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden monilukutaitoa, jolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan, tuottamisen ja arvottamisen taitoja. Se luo perustan ajattelutaidoille ja kyvylle hankkia, muokata, tuottaa, esittää ja arvioida tietoa erilaisissa monimediaisissa oppimisympäristöissä ja -ti-

lanteissa. Monilukutaito on osa kaikkien oppiaineiden opiskelua lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa. Oppiminen etenee perustaitojen hallinnasta kohti laaja-alaisia tekstien ymmärtämis- ja tuottamistaitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan eri oppiaineille tyypillisiä tapoja käsitteellistä ja ilmaista asioita. Opiskelijat saavat valmiuksia välittää hankkimaansa tietoa, etsiä ratkaisuja ongelmiin ja tuottaa uutta tietoa monessa eri muodossa ja eri välinein. Opetus mahdollistaa opiskelijan viestintätaitojen kehittymisen monimediaisissa ja teknologisesti tuetuissa oppimisympäristöissä. Opetus mahdollistaa erilaisten tekstien tulkinnan, käyttämisen ja tuottamisen sekä yksin että yhdessä muiden kanssa.

Muut kielet -aineryhmä jaetaan vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen välillä. Tästä syystä muiden kielten opintoihin varattava kurssimäärä voidaan jakaa vieraiden kielten ja toisen kotimaisen kielen opintojen välillä opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään tarkemmin näistä muiden kielten opinnoista. *Matemaattiset ja luonnontieteelliset* opinnot -aineryhmä sisältää matematiikkaa, fysiikkaa, kemiaa, biologiaa ja maantiedettä sekä *yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus* -aineryhmä historiaa ja yhteiskuntaoppia. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tavoitteena on kehittää lukio-opiskelussa vaadittavia opiskelutaitoja sekä lisätä tietämystä suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista. Tavoitteena on syventää erityisesti eri tiedonalojen käsitteiden, ajattelutapojen ja ilmaisun hallintaa.

Lisäksi vahvistetaan opiskelijoiden tiedonhankinta ja -soveltamistaitoja sekä tieto- ja viestintätekniistä osaamista. Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen avulla opiskelija tutustuu suomalaiseen koulutus- ja yhteiskuntajärjestelmään. Opinto-ohjauksen avulla opiskelijalle muodostuu käsitys suomalaisen lukiokoulutuksen ja muun koulutusjärjestelmän toimintamalleista ja vaatimuksista ja hän oppii asettamaan realistisesti koulutustaan ja kehitystään koskevia tavoitteita.

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä lukiolaissa tarkoitetun koulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (942/2014, 9 ja 10 §) säädettyjä kursseja tai muita Lahden yhteiskoulun aikuislukion tarjoamia opiskelijan lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Ne voivat olla myös perusopetuksen päättötodistuksen korottamiseen tarkoitettuja opintoja. Opiskelija voi siis suorittaa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana myös perusopetuksen ja/tai lukiokoulutuksen opintoja. Perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opinnot voidaan sisällyttää valinnaisiin (6 kurssia) opintoihin tai niitä voidaan järjestää vähimmäiskurssimäärän (25 kurssia) lisäksi. Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa on mahdollisuus korottaa perusopetuksen päättöarvosanoja LUVA-koulutuksen yhteydessä.

2.1 Opintojen rakenne

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on laajuudeltaan vähintään 25 kurssia. Opetussuunnitelman perusteet määrittelee nuorille suunnattavan opetuksen keston olevan keskimäärin 38 tuntia kurssia kohden ja aikuisille keskimäärin 28 tuntia kurssia kohden. Lahden yhteiskoulun aikuislukion LUVA -koulutuksessa opetuksen kesto on 28 tuntia kurssia kohden eli opetuksen kesto on LUVA -koulutuksessa sama kuin aikuislukiossa yleensä. Aikuislukiossa järjestettävään LUVA -koulutukseen voi osallistua sekä nuori alle 18-vuotias opiskelija että aikuisopiskelija. Lähiopetuksessa opetukseen tuntia kohti käytetään 50 minuuttia. Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tuntijako Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa on seuraava:

Oppiaine ja aineryhmä	Pakolliset kurssit
Suomi toisena kielenä	10
Muut kielet <ul style="list-style-type: none"> • vieras kieli, englanti • toinen kotimainen kieli 	3
Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot <ul style="list-style-type: none"> • matematiikka • fysiikka • kemiaa • biologia • maantiede 	2
Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus <ul style="list-style-type: none"> • historia • yhteiskuntaoppi 	2
Opinto-ohjaus	2
Valinnaiset opinnot	6

Lahden yhteiskoulun aikuislukion järjestämässä LUVA -koulutuksessa on mahdollisuus suorittaa perusopetuksen opintoja tai lukiokoulutuksen kursseja opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla. Nämä opinnot voivat sisältyä valinnaisiin opintoihin tai ne voidaan suorittaa lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäiskurssimäärän lisäksi. Lukiokoulutukseen valmistava koulutus on päätöistä, kun sen laajuus on vähintään 25 kurssia.

2.2 Perusopetuksen opintojen suorittaminen

Lahden yhteiskoulun aikuislukion järjestämässä Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelija voi suorittaa perusopetuksen opintoja joko lukiokoulutukseen valmistavaan koulutukseen kuuluvina valinnaisina opintoina tai valmistavan koulutuksen minimikurssimäärän (25 kurssia) lisäksi. Hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa perusopetuksen oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Perusopetuksen kurssien suorittamisesta sovitaan aikuislukion rehtorin ja opiskelijan kanssa erikseen.

2.3 Lukiokoulutuksen opintojen suorittaminen

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta säädettyjä pakollisia ja syventäviä kursseja. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion oppiaineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisina opintoina suoritettavat lukiokoulutuksen kurssit merkitään todistukseen aikuislukion opetussuunnitelman mukaisesti.

3 Opetuksen toteuttaminen

3.1 Arvoperusta

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen arvoperusta noudattaa suomalaisen koulutusjärjestelmän arvoperustaa. Suomi turvaa perustuslain nojalla maahanmuuttajien tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset oikeudet. Koulutuksen järjestämisen näkökulmasta tasa-arvo tarkoittaa alueellista ja sukupuolten tasa-arvoa sekä opiskelijan taloudellisesta asemasta tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksista riippumatonta tasa-arvoa. Yhdenvertaisuuslain mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Yhdenvertaisuuslaki edellyttää viranomaiselta yhdenvertaisuuden aktiivista edistämistä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen yleisenä arvolähtökohtana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Sivistysihanteena on pyrkimys hyvyyteen, totuuteen ja kauneuteen. Koulutus edistää yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, luo edellytyksiä avoimelle demokratialle ja hyvinvoinnille sekä ehkäisee syrjäytymistä. Lisäksi lukiokoulutukseen valmistava koulutus harjaannuttaa nuoria ja aikuisia maahanmuuttajia kestävään elämäntapaan ja arjen taitoihin.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus ohjaa tunnistamaan eri kulttuureja yhdistäviä hyvän elämän arvoja ja periaatteita. Opiskelu tukee maahanmuuttajien omia kulttuuriperinteitä sekä auttaa arvioimaan ja uudistamaan niitä, jos ne ovat ristiriidassa Suomessa vallitsevien lakien kanssa. Opiskelu vahvistaa opiskelijan taitoja toimia kulttuurisesti monimuotoisessa yhteiskunnassa sekä kartuttaa opiskelijan kulttuurienvälistä toimintakykyä. Koulutus kannustaa vuorovaikutukseen eri kulttuuriryhmien välille ja kantaväestön kanssa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa edistetään hyviä etnisiä suhteita. Syrjintää, rasismia, väkivaltaa tai kiusaamista ei sallita missään muodossa eikä keneltäkään.

Opiskelijaa rohkaistaan arvioimaan julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden mahdollisia ristiriitoja sekä pohtimaan kriittisesti suomalaisen yhteiskunnan mahdollisuuksia ja epäkohtia. Opiskelussa arvoja ja periaatteita kielennetään mahdollisuuksien mukaan. Tavoitteena on arvojen toteutuminen koulutuksen järjestämistavoissa ja opetuksessa sekä eetoksessa ja toimintakulttuurissa.

3.2 Oppimiskäsitys

Oppiminen on prosessi, jossa opiskelija rakentaa tietoa aikaisemman tietoperustan pohjalle aktiivisesti ja tavoitteellisesti. Uusi tieto suhteutetaan tietoperustaan ja samalla tietoperustaa muovataan uudelleen. Tiedon rakentaminen on valintaa, vertailemista, jäsentämistä ja järjestämistä sekä tulkittamista, arvioimista ja soveltamista uusissa tilanteissa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa korostuu oppiminen sosiaalisessa vuorovaikutuksessa opettajan ja muiden opiskelijoiden kanssa.

Oppimisessa kielen merkitys on keskeinen. Sen avulla rakennetaan ja muovataan tietoperustaa. Kieli ei ole vain oppimisen väline, vaan kielellä luodaan merkityksiä ja todellisuutta koskevaa tietoa. Lukio-opiskelu edellyttää opiskelijalta tiedonalojen kielten hallintaa. Opiskelija oppii eri tiedonalojen kieltä, kielenkäytössä vaadittavia tekstitaitoja ja tapoja.

Monilukutaito eli taito ymmärtää, tulkita ja tuottaa erilaisia tekstejä on lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa olennainen ja kaikissa opinnoissa välttämätön tavoite. Monilukutaito perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jolloin teksteillä ei tarkoiteta ainoastaan kirjoitettuja tekstejä, vaan myös esimerkiksi puhuttuja ja kuvallisia tekstejä.

3.3 Toimintakulttuuri

Yhteisön toimintakulttuuri on sen historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutunut tapa toimia. LUVA -koulutuksen opiskelijat voivat tulla hyvinkin erilaisista kulttuureista ja koulukulttuureista. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen toimintakulttuuri rakentuu oppivan yhteisön periaatteille. Se tukee kaikkien yhteisön jäsenten hyvinvointia ja oppimista. Se on jatkuvan kehittämisen kohde osana koko lukion toimintakulttuuria.

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus nivoutuu Lahden yhteiskoulun aikuislukion toimintakulttuuriin, joka on kirjattu Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaan.

3.4 Opiskeluympäristö ja työtavat

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus niveltyy osaksi lukion toimintaa ja siellä vallitsevaa toimintakulttuuria, mutta myös vaikuttaa lukion toimintakulttuurin ja käytänteiden kehittämiseen. Opiskelijat harjaantuvat valmistavan koulutuksen aikana lukion työtapoihin. Tavoitteena on, että opiskelijat pystyvät jäsentämään opiskeluaan, luomaan strategioita opiskelulle luokattomana toimivassa lukiossa sekä harjaantuvat oppimaan oppimisen taidoissaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskellaan erityisesti yleisluontoisia eli geneerisiä taitoja. Näitä ovat muun muassa itsenäinen työskentely, tiimityöskentely, tieto- ja viestintätekniiset taidot, tiedonhakutaidot, kriittinen lukutaito ja etenkin oppimaan oppimisen taito. Opiskelijaa kannustetaan itse- ja vertaisarviointiin.

Oppiminen on sidoksissa opiskelijan aiempiin tietoihin ja oppimisstrategioihin ja on siten yksilöllistä. Siksi opetuksessa käytetään monipuolisia opiskeluympäristöjä, opetusmenetelmiä ja väyliä.

Eri oppiaineiden tekstikäytännöt ja oppiaineissa vaadittavat tekstitaidot ovat olennainen osa opiskelua lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, koska kaikki opiskelijat ovat suomea opettelevia. Tämä edellyttää kielitietoisia työtapoja kaikissa oppiaineissa. Erilaisten tekstien lukemisen, ymmärtämisen, tulkitsemisen ja tuottamisen taidot ovat keskeisiä. Työtavat edellyttävät opettajien yhteistyötä ja yhteistä ymmärrystä kielen merkityksestä valmistavassa koulutuksessa.

LUVA-koulutuksen opetuksessa tavoitteena on, että opetusmenetelmät ja –tavat ovat monipuolisia, opiskelijaa aktivoivia ja eriyttäviä, esimerkiksi ryhmä-, pari- ja projektityötä sekä itsenäistä työskentelyä. Opetusjär-

jestelyjen lähtökohtana ovat LUVA -opiskelijoiden omat tarpeet ja tavoitteet. Tavoitteena olisi, että monipuoliset työtavat virittäisivät opiskelijassa halua oppia ja ottaa vastuuta omasta oppimisestaan. Niiden tulisi kehittää opiskelijan oppimisstrategioita sekä tieto- ja viestintäteknisiä valmiuksia.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetusjärjestelyt noudattavat aikuislukiossa käytössä olevia yleisiä opetusjärjestelyjä. Opetus toteutetaan kokonaan lähiopetuksena tai yhdistämällä joustavasti lähiopetusta ja itsenäistä työskentelyä ja/tai etäopetusta. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologiaa ja sen erilaisia mahdollisuuksia. Itsenäistä työskentelyä lisätään opiskelijan omien opiskelu- ja tekstitaitojen kehittyessä. Suomen kielen ja muiden aineryhmien kursseja voidaan tarvittaessa järjestää osittain samanaikaisopetuksena, mikä vahvistaa osaltaan opiskelijan monilukutaitoa ja kielitaidon kehittymistä. Tällöin varmistetaan, että molempien kurssien tavoitteet ja sisällöt toteutuvat, esimerkiksi opiskelijan itsenäisen työskentelyn, etätehtävien ja projektitöiden avulla. Samanaikaisopetusta voidaan hyödyntää myös muiden aineryhmien kurssien opetuksessa.

Lähiopetuksessa tuetaan opiskelijoiden vertaisoppimista, kannustetaan keskinäisen tuen antamiseen ja vahvistetaan kuuluvuutta opiskelijoiden ja koko lukion yhteisöön. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa olevat opiskelijat voivat osallistuvat Lahden yhteiskoulun aikuislukion tai Lahden yhteiskoulun lukion (=päivälukion) järjestettäviin yhteisiin tilaisuuksiin ja tapahtumiin. Näin valmistava koulutus tulee osaksi asianomaisen lukion toimintakulttuuria. LUVA -koulutuksen ohjaus koordinoi koulun tilaisuuksista ja tapahtumista tiedottamista.

Opettajan merkitys oppimisen ohjaajana korostuu. Opiskelijat otetaan aktiivisesti mukaan kurssin suunnitteluun, kokeen tai muun näytön suunnitteluun sekä arviointiprosessiin.

4 Koulutyön yleiset järjestelyt

Lukiokoulutukseen valmistava koulutus alkaa Lahden yhteiskoulun aikuislukiossa elokuussa ja päättyy toukokesäkuun vaihteessa. Lukuvuoteen sisältyvät syysloma, joululoma, talviloma ja pääsiäisvapaa. Lukion kesäkurssit järjestetään heinä- ja elokuussa. Aikuislukiossa on käytössä kuuden jakson jaksojärjestelmä. Aikuislukion työsuunnitelmassa eli kurssitarjottimessa ilmoitetaan vuosittain käytettävä jaksojärjestelmä.

4.1 Kokeiden järjestäminen, opettajan antama palaute ja kokeiden palauttaminen

Aikuislukion opetusjaksoon voi sisältyä erillisiä koepäiviä. Tällöin koe pidetään jakson lopussa tiettyinä koepäivinä. Koepäivä on merkitty kurssitarjottimeen. Koepäivänä ei koulussa ole oppitunteja, vaan kutakin oppituntia vastaa koepäivä, jolloin tuntia vastaava koe pidetään. Kurssin opettaja palauttaa opettamansa kurssin

kokeet viimeistään uuden jakson 4. opetusiltaan mennessä. Opettaja ilmoittaa kurssin opiskelijoille, milloin ja missä koepaperi palautetaan. Opettaja merkitsee koepapereihin kurssin arvosanan ja kirjallisen palautteen.

Kokeita voidaan järjestää myös opetusjakson aikana, ilman erillistä kurssin lopussa olevaa koepäivää. Tällöin kurssin opettaja huolehtii, että kurssin kesto täyttyy. Kokeeseen varattu aika eli 120 min käytetään opetukseen ja palautteen antamiseen. Annettu palaute edistää opiskelijan motivaatiota ja oppimista. Opettaja säilyttää noutamatta jääneitä koepapereita itsellään 2 kuukauden ajan kurssin päättymisestä.

5 Opiskelun ohjaus ja tuki

Opiskelijaa ohjataan ja tuetaan lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suorittamisessa ja lukio-opintoihin hakeutumisessa. Ohjauksen avulla opiskelija oppii suunnittelemaan opintonsa, tekemään yksilöllisiä valintoja, seuraamaan opinnoissa etenemistään ja arvioimaan omaa oppimistaan. Ohjausta antavat opinto-ohjaajat sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opettajat.

Opiskelijahuollossa noudatetaan samoja periaatteita kuin aikuisten lukiokoulutuksessa. Lahden yhteiskoulun opiskelijahuollon periaatteet on kirjattu Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaan.

5.1 Ohjauksen järjestäminen

Ohjaustoiminta lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostaa kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on tukea opiskelijaa opintojen kaikissa vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan aikaisempia opintojaan tai muutoin hankittua osaamistaan, suunnittelemaan opintojensa sisältöä ja tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja omista tavoitteistaan käsin. Opiskelijaa ohjataan etsimään tietoa lukiokoulutuksen valinnoista ja niiden vaikutuksista jatko-opintoihin. Opiskelijan tulee koulutuksen aikana oppia käyttämään tietoverkkoja tiedonhakuun sekä löytämään itselleen sopivia lukiovaihtoehtoja, joihin hän voi hakeutua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen jälkeen.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa ohjaus järjestetään henkilökohtaisena ja ryhmämuotoisena ohjauksena. Opinto-ohjausta antavat opinto-ohjaajat ja aineenopettajat. Opinto-ohjaaja vastaa opiskelijan ohjauksesta kokonaisvaltaisesti opintojen aikana ja aineenopettajat ohjaavat opiskelijaa oman tiedonalaansa käsitteisiin ja tiedonkäsittelytapoihin. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan hänen opintoihinsa, tulevaisuuteensa ja elämäntilanteeseensa liittyvistä kysymyksistä. Ryhmämuotoisessa oh-

jauksessa käydään opiskelijoiden kanssa läpi lukio-opintoihin liittyvät vaatimukset ja mahdollisuudet. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat tekemään tarkoituksenmukaisia ja heille soveltuvia oppiaine- ja oppimäärävalintoja.

5.2 Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Koulutuksen alussa laaditaan yhdessä opiskelijan kanssa henkilökohtainen opiskelusuunnitelma, joka perustuu opiskelijan aikaisemmin hankkimiin tietoihin ja taitoihin. Siksi valmistavan koulutuksen alussa selvitetään opiskelijan kielitaidon taso ja oppimishistoria, joiden perusteella opiskelun tavoitteet asetetaan. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään opiskelun tavoitteet, opinto-ohjelma, opintojen suoritustavat ja suoritusjärjestys sekä mahdolliset tukitoimet.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana opiskelija voi opiskella perusopetuksen oppiaineita ja korottaa perusopetuksen oppiaineiden arvosanoja erityisessä tutkinnossa. Lahden yhteiskoulun aikuislukion järjestämässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelija parantaa opetuskielen hallintaansa ja oppimaan oppimisen taitojaan sekä useiden oppiaineiden osaamista suomen kielellä. Lisäksi opiskelija voi suorittaa lukiokursseja. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan voi siis kuulua näiden perusteiden mukaisia opintoja sekä perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opintoja. Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumista seurataan ja sitä päivitetään säännöllisesti osana opinto-ohjausta.

5.3 Oppimisen ja opiskelun tuki

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa opiskelijan osaamisessa voi olla vaihtelua koulutustaustojen moninaisuuden vuoksi tai opiskelun edellytykset voivat olla heikentyneet sairauden, vamman tai muun toimintavajavuuden vuoksi. Opiskelijalla voi olla myös elämäntilanteeseen liittyviä ongelmia, joissa tarvitaan tukea. Oppimisen ja opiskelun tuessa noudatetaan periaatteita, jotka on kirjattu Lahden yhteiskoulun aikuislukion voimassa olevaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman, liitteeseen 3: Ohjaussuunnitelma.

5.4 Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Nuoren, alle 18-vuotiaan opiskelijan kannalta on tärkeää, että huoltajat tukevat nuoren opiskelua. Oppilaitoksen tulee olla aloitteellinen yhteistyön käynnistämässä ja ylläpitämässä huoltajien kanssa. Huoltajille tulee järjestää yhteisiä tapaamisia, joissa keskustellaan suomalaisesta koulutusjärjestelmästä, lukiokoulutuk-

seen valmistavasta koulutuksesta ja niistä vaatimuksista, joita lukiossa opiskelu edellyttää. Yhteisissä tapaa-
missa huoltajien kanssa korostetaan sitä, että kiinnostus omien nuorten opintoihin ja opinnoissa suoriutumiseen on ensiarvoisen tärkeää opiskelijan opinnoissa menestymisen kannalta.

6 Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1 Opetuksen yleiset tavoitteet

Maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävän lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen tavoitteena on parantaa opiskelijan valmiuksia oppilaitoksen opetuskielessä sekä parantaa opiskelijan opiskelutaitoja. Lisäksi tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia toimia aktiivisena kansalaisena suomalaisessa yhteiskunnassa. Koulutuksen tavoitteena on myös mahdollisuuksien mukaan tukea ja edistää opiskelijoiden oman äidinkielen hallintaa.

6.2 Kielenopetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt

6.2.1 Äidinkieli ja kirjallisuus (suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, vähintään 10 kurssia)

Opetuksen tavoitteet

Suomen kielen opetuksen tavoitteena on monilukutaito, jonka avulla opiskelija ymmärtää, tuottaa, osaa arvioida ja analysoida erilaisia puhuttuja ja kirjoitettuja suomenkielisiä tekstejä sekä päivittäisessä vuorovaikutuksessa, koulutyöskentelyssä että yhteiskunnassa. Monilukutaitoa kehitetään koko lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ajan, ei ainoastaan suomen kielen opetuksessa. Suomen kielen opetuksessa korostuu viestinnällisyys sekä toiminnallisuus eli se, miten erilaisissa kielenkäyttötilanteissa toimitaan ja mihin kieltä käytetään. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa vahvistetaan perusopetuksen aikana opittuja sisältöjä sekä annetaan valmiuksia lukio-opintoja varten. Opetuksessa tuetaan kielitaidon eri osa-alueiden sekä eri tiedonalojen kielen kehittymistä.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa varmistetaan, että opiskelija on saavuttanut perusopetuksen suomi toisena kielenä -oppimäärän tavoitteet. Suomen kielen opetuksen perusopetuksena lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa onkin, että opiskelija hallitsee kehittyvän peruskielitaidon eli osaa toimia tarkoituksenmukaisella tavalla erilaisissa kielenkäyttötilanteissa, osaa tulkita puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä kriittisesti sekä käyttää kieltä monipuolisesti ja luovasti, tuntee kirjallisuutta ja kulttuuria, rakentaa monikielistä ja -kulttuurista identiteettiään sekä osaa arvioida ja käyttää kielellisiä valmiuksiaan kaiken oppimisen tukena. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana näitä taitoja syvennetään ja varmistetaan.

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen alussa opiskelijan kielitaito kartoitetaan ja opiskelijalle asetetaan oppimistavoitteet siten, että opiskelijan kielitaitoprofiili kehittyy tasaisesti. Kielitaito koostuu tulkintataidoista eli kuullun ja luetun ymmärtämisestä sekä tuottamistaidoista eli puhumisesta ja kirjoittamisesta. Näihin kaikkiin osa-alueisiin sisältyy sanaston ja rakenteiden hallinta. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen päättyessä opiskelijalla tulisi olla toimiva tai sujuva peruskielitaito (kielitaidon tasojen kuvausasteikon taso B1). Kielitaidon eri osa-alueiden osaamista kuvaava kielitaitoprofiili voi kuitenkin vaihdella opiskelijakohtaisesti.

Opiskeluympäristö ja työtavat

Toisen kielen oppimisessa koko kohdekielinen ympäristö tukee opiskelijan kielitaidon kehittymistä. Näin olen erityisesti suomen kielessä hyödynnetään luokkahuoneen ulkopuolisia ja digitaalisia ympäristöjä. Opiskelijaa kannustetaan erilaisten verkossa tarjolla olevien interaktiivisten oppimisympäristöjen käyttöön. Huomiota kiinnitetään erityisesti kriittiseen tiedonhakuun ja opiskelijan omaan osallistumiseen. Opiskelijan kielitaidon kokonaisvaltaista kehittämistä tukee se, kun opetuksessa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan muissa oppiaineissa käytettyä materiaalia. Näistä voidaan poimia kielellistä ainesta, joiden avulla vahvistetaan eri tekstilajien ymmärtämistä ja tuottamista.

Arviointi

Opiskelijalle annetaan monipuolista sanallista palautetta hänen edistymisestään kielitaidon eri osa-alueilla, jotta opiskelijalle muodostuu realistinen käsitys omasta kielitaidostaan. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen todistukseen merkitään opiskelijan saavuttama kielitaidon taso suomen kielen luetun ymmärtämisessä, kirjoittamisessa, kuullun ymmärtämisessä ja puhumisessa kielitaidon tason kuvausasteikon mukaisesti. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa käytetään voimassa oleviin lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyvää kielitaidon tasojen kuvausasteikkoa. Kurssit arvioidaan asteikolla *suoritettu–hylätty*.

Kurssit

Kurssi 1 Kielen rakenteet funktionaalaisesta näkökulmasta (LVS1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kielitaitonsa vahvuudet ja kehittämiskohteet
- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- vahvistaa morfologisen sekä sana- ja lausetason osaamistaan

- hallitsee ne lausetason taidot, joilla vahvistetaan opiskelijan kirjoittamisen taitoa.

Keskeiset sisällöt

- opiskelijan kielitaidon kartoitus
- keskeinen morfologia
- syntaksin vahvistaminen ja kirjoittamistaidon kehittyminen
- lausetyyppien, sanajärjestyksen ja rektioiden harjoittelu
- puhutun kielen ja kirjoitetun kielen morfologiset ja syntaktiset erot sekä niiden vaikutus kielenkäyttöön

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 2 Tekstin rakenteet funktionaalisesta näkökulmasta (LVS2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kertaa perusopetuksen suomen kielen oppimäärän keskeisiä sisältöjä ja kehittää kielen rakenteen hallintaansa
- vahvistaa tekstikieliopin hallintaa
- tutustuu tekstilajien rakennepiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoitetun kielen rakenteet tekstitasolla
- erilajisten tekstien rakentuminen ja keinot niiden rakentamiseen
- metatekstit, koheesio ja sidoksisuus
- päälause, rinnasteinen ja alisteinen sivulause
- lausekeajattelu luetun ymmärtämisen tukena

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 3 Eri tiedonalojen kieli (LVS3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää eri tiedonalojen kielen hallintaa
- kehittää käsitteellisen kielen hallintaa
- ymmärtää oppiaineiden tekstien erilaisia tapoja kuvata/hahmottaa ilmiöitä ja rakennepiirteitä
- hallitsee eri oppiaineiden tekstikäytänteitä
- tuntee eri oppiaineiden tyypillisiä tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- eri tiedonalojen tyypilliset käsitteet, määritelmät ja tekstilajit
- eri tiedonalojen tekstien rakennepiirteet
- tietotekstien käsitesisällöt omassa puheessa
- tietotekstien käsitteistön ymmärtäminen ja aktiivinen tuottaminen

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 4 Tekstejä kirjoittamaan (LVS4)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kirjoittaa eri tiedonalojen opiskeluun liittyviä tekstejä
- ymmärtää ja tulkitsee suullisesti ja kirjallisesti eri tiedonaloille tyypillisiä tekstejä
- harjoittelee yhdessä kirjoittamista.

Keskeiset sisällöt

- erilaisten arkipäivän tekstien tuottaminen, esimerkiksi blogiviesti tai muu verkkoteksti, mielipide, kommentti, kritiikki, formaali ja ei-formaali sähköposti
- opiskeluun liittyvien tekstien tuottaminen, esimerkiksi tutkielma, koevastaus, essee, käsite määrittely, lähteiden käyttö tai tiedon esittäminen visuaalisesti (esim. diagrammi ja taulukko)
- tarkka kuvailu ja yksityiskohtainen kerronta
- sanaston varioivuus ja idiomaattisuus
- käsitteiden määrittely sekä systemaattinen sanojen johtaminen
- yhdessä kirjoittaminen
- omien ja toisten tekstien huoltaminen ja oikeakielisyys, esimerkiksi alkukirjain, välimerkit, kappalejako

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 5 Kuunnellaan ja puhutaan 1 (LVS5)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää ilmaisutaitojaan
- kehittää puhutun kielen ymmärtämisen ja tuottamisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- suomen kielen kuuntelemisen ja puhumisen harjoittelu
- ilmaisutaidon harjoituksia (pari- ja ryhmäharjoituksia), roolileikkejä, fiktiivisiä tekstejä, runoja ja riimejä
- puheen pitäminen vapaasta aiheesta
- idiomaattinen reagointi
- huomion kiinnittymistä puhekielen tilanteiseen variaatioon
- läpäisevästi huomiota ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 6 Suomalainen kirjallisuus ja kulttuuri (LVS6)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu suomalaiseen nykykirjallisuuteen ja kulttuuriin
- tutustuu kirjallisuuden keskeisiin analyysikäsitteisiin.

Keskeiset sisällöt

- Suomen nykykirjallisuuden ja kulttuurin peruskäsitteitä
- lyhyt katsaus muutamaan tärkeään nykykirjailijaan
- kirjallisuuden tekstilajit, esimerkiksi romaani, novelli, runo, näytelmä
- erilaisiin tekstilajeihin tutustuminen lukemalla
- kirjallisuuden analysoinnin käsitteitä sekä erilaisia analyysikeinoja

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 7 Maailmankirjallisuus ja kulttuurinen monimuotoisuus (LVS7)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tulee tietoiseksi kulttuurisesta monimuotoisuudesta
- vahvistaa kulttuurista identiteettiään.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurinen monimuotoisuus ja moninaiset identiteetit
- toiseuden kokemus
- kirjallisuuteen liittyvä monimediainen esitys luetun teoksen pohjalta
- omien fiktiivisten tekstien tuottaminen
- kulttuurinen monimuotoisuus: ihmisryhmien monenlaiset ja muuttuvat elämänmuodot, esimerkiksi nuorison ajankohtaiset alakulttuurit: erilaiset nettiyhteisöt ja fanifiktio

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 8 Kuunnellaan ja puhutaan 2 (LVS8)**Tavoitteet**

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- kehitty yhteistyö- ja neuvottelutaidoissa
- kehitty tiedottavan ja vaikuttavan puhumisen taidoissa
- vahvistaa analysoivan kuuntelemisen taitoaan.

Keskeiset sisällöt

- tiedonalojen kieli fokuksessa: keskustelu, vuorovaikutus ja argumentointi
- harjoitellaan tarkkaa kuvailua ja yksityiskohtaista kerrontaa: sanaston varioivuus ja idiomaattisuus.

Harjoitellaan eri tiedonalojen käsitteiden määrittelyä kuultuna ja puhuttuna.

- neuvottelutaitojen kehittäminen
- tiedottava ja mielipidepuheenvuoro

- huomion kiinnittäminen siihen, mistä tekijöistä asiapuhe koostuu eli miten puhetta jaksotellaan
- median viestintä: puheen ymmärtäminen nopeassa keskustelussa, jossa on läsnä monta puhujaa
- läpäisevästi huomiota ääntämiseen, lausepainoon ja puheen rytmiin

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 9 Digitaaliset tekstitaidot (LVS9)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin osana omaa elämäänsä
- tuottaa erilaisia mediatekstejä erilaisin teknologisin välinein
- pohtii sosiaalisen median merkitystä oman elämänsä näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

- vahvistetaan digitaalisia tekstitaitoja
- kiinnitetään huomiota sosiaalisessa mediassa käytettyyn kieleen analysoinnin ja harjoittelun keinoin
- harjoitellaan verkkosivustojen luotettavuuden vertailua
- arvioidaan verkkotekstejä
- tuotetaan erilaisia digitaalisia tekstejä huomioiden kuvat, videot, linkitys ja liikkuva kuva
- oppija aktiivisena tiedontuottajana: oppijan pääsy (tuovat itse valitsemiaan tekstejä oppitunnille), osallisuus ja toimijuus suhteessa teksteihin

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 10 Mediakulttuuri (LVS10)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu mediakulttuuriin yhteiskunnallisesta näkökulmasta
- pohtii sosiaalisen median merkitystä yhteiskunnallisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

- mediat ja niiden ilmaisukeinot
- uutiskriteerit
- aikakauslehdet
- vaikuttamaan pyrkivän viestinnän osatekijöiden analyysi (esim. mainosten kieli)
- kuvat ja kuvanlukeminen
- oppijoiden itsensä valitsemien verkkovideoiden analyysikeinoja

Arviointi

suoritettu – hylätty

6.2.2 Muut kielet (vähintään 3 kurssia)

Muiden kielten opinnot voivat lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa muodostua yhden tai useamman kielen kurseista. Valittavia kurseja ovat toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten kurssit.

6.2.2.1 Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa alkava kieli

Opetuksen tavoitteet

Opetuksen päätavoitteena on tutustuttaa opiskelija uuteen lukiokoulutuksessa alkavaan kieleen, sen kieli-alueisiin ja kulttuureihin. Lisäksi tavoitteena on, että opiskelija

- saa tuntuman kielen perustanastoon ja -rakenteisiin
- selviytyy yksinkertaisista vuorovaikutustilanteista ja osaa kertoa itsestään ja arkielämästään
- pystyy kirjoittamaan lyhyitä viestejä tutuissa arkielämän tilanteissa.

Tavoitetasot

- lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa alkava oppimäärä A1.1

Opiskeluympäristö ja työtavat

Opiskeluympäristön tulee antaa tilaisuuksia kokeilla ja löytää itselleen sopivia työskentelymuotoja. Erilaisia apuvälineitä kuten digitaalisia sanakirjoja ja lähdemateriaaleja voidaan käyttää tuntityöskentelyssä ja kokeissa. Autenttiseen materiaaliin, tiedon hakuun ja sen arviointiin sekä kannustavaan palautteeseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan näyttöön sekä monipuolisiin arviointimenetelmiin, esimerkiksi kirjallisiin ja suullisiin kokeisiin, suulliseen ilmaisuun tai muihin näyttötapoihin. Oppimista tukevaa arviointia toteutetaan myös opiskelijan itsearviointin ja vertaisarviointin sekä arviointi- ja kehityskeskustelujen avulla. Kokeissa tai vastaavissa suositaan lähteiden ja apuvälineiden käyttöä. Kurssit arvioidaan asteikolla *suoritettu–hylätty*.

Kurssit

Kurssi 1 Kieleen tutustuminen (RUB31 / ENB1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii kielen äänteet, intonaatiota sekä perussanastoa ja -rakenteita
- ymmärtää tuttavallista puhetta ja käyttää tavallisia puheilmauksia yleisissä arkipäivän tilanteissa
- hahmottaa yksinkertaisen kirjoitetun viestin pääajatuksen ja osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä.

Keskeiset sisällöt

- henkilötietojen ja itseä koskevien perustietojen antaminen
- tervehdykset, keskustelun aloittaminen, kuulumisista kertominen, kysyminen ja vastaaminen
- yksinkertaisten viestien lukeminen ja kirjoittaminen

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 2 Asioiminen ja harrastukset (RUB32 / ENB2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii arkielämän keskeistä sanastoa ja ilmauksia
- tutustuu yksinkertaisiin lauserakenteisiin ja teksteihin
- oppii työskentelemään pareittain tai ryhmässä
- oppii käyttämään kieltä erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- tiedustelujen tekoa, puhelinasiointia
- erilaisten arkipäivän palvelujen käyttöä, kaupassa asiointia, liikennevälineissä käyttäytymistä
- harrastuksiin ja vapaa-ajan viettoon liittyviä vuorovaikutustilanteita

- helppojen tekstien lukua

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 3 Elinympäristö ja sosiaaliset verkostot (RUB3 / ENB3)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii kirjallisesti ja suullisesti kertomaan elinympäristöstään, lähipiiristään ja ystävistään
- oppii havainnoimaan kaksikielistä ympäristöä Suomessa
- oppii tekemään yksinkertaista tiedonhakua kohdekielellä.

Keskeiset sisällöt

- tekstin ymmärtämisen ja tuottamisen harjoittelu
- kaksikielisiin ilmiöihin tutustuminen erilaisissa ympäristöissä
- opiskelijan elinympäristöstä kertova kirjallinen tai suullinen esitys

Arviointi

suoritettu – hylätty

6.2.3 Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot (vähintään 2 kurssia)

Opetuksen tavoitteet

Matemaattisten ja luonnontieteellisten aineiden opinnoissa syvennetään perusopetuksen oppimäärään sisältyviä tietoja painottaen kyseisen tiedonalan käsitteiden ja sanaston hallintaa. Tiedollisesti varmistetaan perusopetuksen oppimäärän ydinasioiden osaaminen sekä valmistaudutaan lukiossa vaadittavaan opiskelutekniikkaan matematiikassa ja luonnontieteissä. Opintojen aikana arvioidaan minkä laajuinen oppimäärä matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa on tarkoituksenmukainen opiskelijalle.

Maantieteen ja biologian kurssi toteutetaan yhteistyössä suomi toisena kielenä -kurssien 3 ja 4 kanssa. Opinnoja tulee eriyttää opiskelijoiden osaamien taitojen mukaan.

Opiskeluympäristö ja työtavat

Kielitietoiset työtavat matematiikassa liittyvät ohjeiden ja opetuspuheen avaamiseen ja sanallisten tehtävien purkamiseen. Kemiassa ja fysiikassa ne tarkoittavat käsitemäärittelyjen, selostusten ja muiden aineille tyyppilisten tekstilajien (esim. oppikirjatekstien) harjoittelemista. Maantieteessä ja biologiassa kielitietoisia työtapoja ovat käsitemäärittelyharjoitukset karttojen, diagrammien ja taulukoiden tulkintaharjoitukset ja omien tekstien tuottaminen ohjatusti.

Arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso ja valmiudet. Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opiskelijat oppivat tuntemaan lukiolle ominaiset arviointimenetelmät kuten kurssikokeet. Kurssit arvioidaan asteikolla *suoritettu–hylätty*.

Kurssit

Kurssi 1 Matematiikkaa, fysiikkaa ja kemiaa (LVLUMA1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa perusopetuksessa hankittuja matemaattisia taitojaan ja kertaa oppiaineiden keskeisiä käsitteitä
- osaa valita osaamistasoaan vastaavat oppimäärät lukiossa.

Keskeiset sisällöt

- luvut ja laskutoimitukset, algebra, funktiot, geometria, todennäköisyys ja tilastot
- liike ja voima, värähdys- ja aaltoliike, lämpö, sähkö, luonnon rakenteet
- ilma ja vesi, raaka-aineet ja tuotanto, elollinen luonto ja yhteiskunta
- luonnon tutkimisen taitoja

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 2 Biologiaa ja maantiedettä (LVLUMA2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy oppiaineiden keskeisiin ilmiöihin ja niitä kuvaaviin käsitteisiin
- tutustuu luonnon ja ympäristön erityispiirteisiin.

Keskeiset sisällöt

- biologian tutkimustaidot, luonto ja ekosysteemi, elämä ja evoluutio, ihminen, yhteinen ympäristö
- maantieteelliset taidot, Suomen, Euroopan ja maailman jäsentäminen, yhteinen ympäristö
- luonnon tutkimisen taitoja

Arviointi

suoritettu – hylätty

6.2.4 Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus (vähintään 2 kurssia)

Opetuksen tavoitteet

Yhteiskuntatietouden ja kulttuurintuntemuksen kurssit syventävät opiskelijan tietoja suomalaisesta yhteiskunnasta ja antavat opiskelijalle työkaluja erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden itsenäiseen arvioimiseen ja tutkimiseen. Opinnot liittyvät Suomen historiaan sekä sen eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin. Kulttuurintuntemuksessa kiinnitetään huomiota kulttuurien monimuotoisuuteen ja monikerroksisuuteen. Kurssit syventävät perusopetuksen tietoja ja johdattavat opiskelijoita lukion yhteiskuntaopin ja historian kurssien tavoitteisiin ja sisältöihin. Opetuksessa harjaannutetaan yhteiskuntaopille ja historialle ominaisia opiskelu- ja tekstitaitoja.

Opiskeluympäristö ja työtavat

Kielitietoiset työtavat vahvistavat opiskelijoiden monilukutaitoa. Tekstilähtöinen lukemisen ja kirjoittamisen samanaikainen opiskelu, koevastausten ja itsearvioinnin harjoittelu, käsitelmäärittely, omien sanastojen tekeminen, keskusteluharjoitukset ja erilaisten lähteiden pohjalta tehdyt päättelyharjoitukset ovat historiaan soveltuvia työtapoja. Taideaineiden työtavat ja opintokäynnit soveltuvat kulttuurintuntemuksen opintoihin.

Arviointi

Arvioinnissa käytetään joustavia ja monipuolisia menetelmiä. Oppimispäiväkirjat, prosessitehtävät eri aiheista, esitelmät, referaatit, esseet ja pienoistutkielmat ovat yhteiskunta- ja kulttuurintuntemukseen soveltuvia menetelmiä. Käsitteen määrittelytehtävät voivat olla osa oppimista tukevaa arviointia. Lukiolle tyypillisiä kurssikokeita käytetään oppimistehtävinä. Kurssit arvioidaan asteikolla *suoritettu–hylätty*.

Kurssit

Kurssi 1 Historian perusteita (LVHY1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee kulttuurin peruskäsitteitä
- tuntee Euroopan ja maailman kulttuurien tärkeimpiä käännekohtia ja osaa suhteuttaa nykyajan ilmiöitä historialliseen kehitykseen
- tuntee erilaisia syitä, jotka ovat johtaneet muuttoliikkeisiin – taloudelliset ja poliittiset syyt, konfliktit, ympäristölliset syyt
- tuntee historialle ja kulttuurihistorialle ominaisia tekstilajeja.

Keskeiset sisällöt

- kulttuurihistorian kausia ja käännekohtia pääpiirteittäin keräily- ja pyyntikulttuurista jälkiteolliseen aikaan ja yksilöllistymiseen
- muuttoliikkeet osana ihmiskunnan historiaa
- historian tekstien lukeminen ja kirjoittaminen: käsitteiden avaaminen ja omien sanastojen tekeminen, tekstin rakennepiirteet, kuvien, karttojen ja tilastojen ymmärtäminen ja tulkitseminen eri sisältöjen yhteydessä

Arviointi

- suoritettu – hylätty

Kurssi 2 Suomen yhteiskunta ja kulttuurit (LVHY2)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien monimuotoisuutta sekä kulttuurienvälistä vuorovaikutusta ja saa sen myötä interkulttuurista kompetenssia
- tuntee suomalaista yhteiskunta- ja talousjärjestelmää koskevia peruskäsitteitä, joiden avulla hän voi käsitellä ja arvioida yhteiskunnallista tietoa ja toimia aktiivisena kansalaisena
- tuntee Suomen kieli- ja kulttuuriryhmiä ja niiden historiaa
- oppii tuntemaan kansainvälisten suhteiden ja kansainvälisten järjestöjen toiminnan perusteet
- osaa lukea ja tulkita yhteiskuntaopille ominaisia tiedon esittämistapoja ja tuottaa itse yhteiskuntaopille ominaisia tekstejä.

Keskeiset sisällöt

- valta ja vaikuttaminen: valta ja erilaiset vallankäytön muodot, suomalainen demokratia ja poliittinen järjestelmä ja aktiivinen kansalaisuus
- kansalaisen taloustaito
- oikeusvaltio: perusoikeudet, vallan kolmijako (-oppi) ja kansalaisuus
- Suomen kulttuurihistoria ja kansallisvaltion rakentaminen 1800-luvulla
- suomalaisia perinteitä ja tapakulttuuria sekä niiden muotoutuminen vuorovaikutuksessa muiden kulttuurien kanssa
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa
- moninainen Suomi: vähemmistöt Suomessa
- yhteiskuntaan liittyvien käsitteiden avaaminen ja käsitteiden määrittelyharjoitukset kaikkiin sisältöihin liittyen

Arviointi

suoritettu – hylätty

6.2.5 Opinto-ohjaus (vähintään 2 kurssia)

Ohjaustoiminnalla tuetaan opiskelijan opiskelua lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen kaikissa vaiheissa. Opinto-ohjaus auttaa opiskelijaa suunnittelemaan opintojaan ja tekemään omien tavoitteidensa mukaisia lukiokoulutusta koskevia valintoja ja ratkaisuja.

Opetuksen tavoitteet

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että opiskelija

- saa tietoa lukiokoulutukseen valmistavasta koulutuksesta ja siihen sisältyvistä valintamahdollisuuksista
- oppii tuntemaan suomalaisen lukion erityispiirteet ja opiskelukulttuurin
- muodostaa realistisen käsityksen lukioon pääsymahdollisuuksista, lukio-opiskelusta ja siihen sisältyvistä valintamahdollisuuksista
- kehittää lukiokoulutuksessa tarvittavia opiskelutaitoja
- oppii arvioimaan omia opintosuorituksiaan.

Opiskeluympäristö ja työtavat

Ohjauksessa otetaan huomioon opiskelijoiden aikaisemmin hankittu osaaminen ja henkilökohtaiset kiinnostuksen kohteet kytkemällä opittavat tiedot ja taidot opiskelijoille merkityksellisiin kokemuksiin ja toimintamuotoihin. Opiskelijoita ohjataan yksilöllisten tarpeiden mukaan. Opiskelijaa ohjataan ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan ja oppimistavoitteiden suuntaisesta toiminnasta. Opiskelijoita aktivoidaan tekemään yhteistyötä ja soveltamaan yhteistoiminnallisia työtapoja. Ohjaustilanteissa kannustetaan opiskelijoita pohtimaan yhdessä opintoihin liittyviä asioita sekä tuomaan omia näkemyksiä ja kokemuksia yhteiseen keskusteluun. Tällä vahvistetaan opiskelijoiden keskinäistä yhteisymmärrystä. Vertaistuki ja ryhmän tuki ovat tärkeitä oppimisessa. Opiskeluympäristössä on opiskelutilojen ja -välineiden oltava sellaisia, että ne mahdollistavat monipuolisten opiskelumenetelmien ja työtapojen käytön. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään tehokkaasti uutta teknologiaa opintojen suunnittelussa, tiedonhaussa ja koulutuksen hakupalveluissa. Teknologisesti tuettujen opiskeluympäristöjen avulla voidaan toiminta laajentaa oppilaitoksen fyysisten rajojen ulkopuolelle.

Arviointi

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointeja hyödynnetään tehtäessä kokonaisarvioita opiskelijan opinnoissa suoriutumisen ja motivoitumisesta lukiokoulutuksessa opiskeluun. Kurssit arvioidaan asteikolla *suoritettu–hyllätty*.

Kurssit

Henkilökohtaisessa ohjauksessa opiskelijan kanssa keskustellaan opiskelijan opinnoista, koulutusvalinnoista sekä ammatti- ja uratoiveista. Henkilökohtaisessa ohjauksessa opintojen tavoitteet asetetaan yhdessä opiskelijan kanssa aikaisempien opintojen ja muutoin hankitun osaamisen pohjalta.

Kurssi 1 Opinto-ohjaus 1 (LVOP1)

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy suomalaiseen koulutusjärjestelmään ja erityisesti lukiokoulutukseen
- oppii laatimaan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman sekä seuraamaan ja arvioimaan sen toteutumista
- oppii käyttämään monipuolisesti tietolähteitä ja hakupalveluita opintojensa suunnittelussa ja jatkokoulutuspaikkojen haussa.

Keskeiset sisällöt

- suomalainen koulutusjärjestelmä
- lukiokoulutukseen hakeutuminen
- opiskelu kurssimuotoisessa lukiokoulutuksessa
- opiskelijan aikaisemmat opinnot ja suomen kielen lähtötaso
- lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opintokokonaisuudet
- perusopetuksen arvosanojen korottamistarpeet ja suorittamismahdollisuudet
- lukiokoulutuksen kurssien suorittamismahdollisuudet
- henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- omien lukio-opintojen alustava suunnittelu

Arviointi

suoritettu – hylätty

Kurssi 2 Opinto-ohjaus 2 (LVOP2)

Kurssilla opiskelija oppii arvioimaan omia oppimistapojaan. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan ja kokeilemaan myös muita oppimistapoja, joita hän voi hyödyntää opiskelussa. Opiskelija saa ohjauksen avulla välineitä tiedon hankkimiseen ja tuottamiseen sekä tiedon luotettavuuden arviointiin. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään opinnoissaan tieto- ja viestintäteknologiaa sekä kirjastojen tarjoamia palveluita. Opiskelija tottuu työskentelemään itsenäisesti mutta myös yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelija ymmärtää, että kumuloituvien tietojen ja taitojen oppiminen vaatii pitkäjänteisyyttä.

Henkilökohtaisessa ohjauksessa arvioidaan opiskelijan opiskelutaitojen kehittämistarpeita. Opiskelijan kanssa käydään läpi opiskeluun ja oppimiseen liittyviä mahdollisuuksia ja haasteita. Opiskelijaa kannustetaan laajentamaan ja syventämään opiskelumenetelmiään.

Tavoitteet

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii arvioimaan omia oppimistapojaan
- perehtyy lukiokoulutuksessa tarvittaviin opiskelutaitoihin ja erilaisiin oppimistapoihin
- rohkaistuu kokeilemaan uusia työtapoja ja oppimismenetelmiä
- ymmärtää oppimisen prosessuaalisen ja tavoitteellisen luonteen
- toimii joustavasti ja kannustavasti vuorovaikutustilanteissa
- ottaa vastuuta omasta oppimisestaan ja tietää miten siihen voi vaikuttaa.

Keskeiset sisällöt

- opiskelutaidot
- tiedonhankintataidot ja monimediaisten oppimisympäristöjen hyödyntäminen
- henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman toteutumisen seuranta, arviointi ja ajantasaistaminen
- yhteistoiminnallisuus ja vuorovaikutustaidot
- itsearviointitaidot
- oma-aloitteisuus ja tuen etsiminen opiskeluun liittyvissä ongelmatilanteissa

Arviointi

suoritettu – hylätty

6.2.6 Valinnaiset opinnot (vähintään 6 kurssia)

Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä edellä määriteltyjä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen eri aine-ryhmien valinnaisia kursseja tai muita Lahden yhteiskoulun aikuislukion tai muun koulutuksen järjestäjän järjestämiä lukio-opintovalmiuksia edistäviä opintoja. Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksen yleisistä valtakunnallisista tavoitteista ja tuntijaosta säädettyjä lukion pakollisia ja syventäviä kursseja. Valinnaisiksi kursseiksi opiskelijoita ohjataan valitsemaan ensisijaisesti kunkin oppiaineen lukio-opetuksen ensimmäisiä kursseja.

Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa voidaan järjestää valinnaisia opintoja myös niissä lukion aineissa, joita ei opiskella perusopetuksessa. Valinnaisiin opintoihin voi sisältyä myös perusopetuksen opintoja, jos siitä sovitaan opiskelijan kanssa. Valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä.

7 Arviointi

7.1 Arvioinnin tavoitteet

”Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti.” Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana että sen päättyessä. Palautteen tarkoituksena on

kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja opiskelijalle tai alle 18-vuotiaan opiskelijan huoltajalle koulutuksen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto. Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteidensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa.

7.2 Kurssisuorituksen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja opiskelun etenemisestä. Kurssin arviointi on monipuolista ja perustuu mahdollisten kirjallisten kokeiden lisäksi suullisiin kokeisiin ja muihin osaamisen osoittamistapoihin sekä opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin sekä opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin. Myös opiskelijan oma itsearviointi voidaan ottaa huomioon ja hyödynnetään muun muassa kurssin arviointikeskustelussa.

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt kurssit arvioidaan suoritettu–hylätty. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää arvosanaa. Lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa suoritettavat lukiokurssit arvioidaan Lahden yhteiskoulun aikuislukion opetussuunnitelman mukaisesti. Opetussuunnitelmassa määritellyt lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaiset kurssit arvioidaan siten kuin aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa määrätään.

Todetut kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet otetaan huomioon määrätessä opiskelijan kurssiarvosanaa. Kesken olevan kurssisuorituksen merkintätavasta voidaan päättää opetussuunnitelmassa. Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä.

Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opettajien ja opiskelijoiden oikeusturvaa ja motivaatiota. Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

7.3 Aineryhmän/oppiaineen oppimäärän arviointi

Aineryhmän tai oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista pakollisista ja/tai valinnaisista kursseista. Samassa aineryhmässä tai oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset kurssimäärät. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnoista opiskelijalla saa olla hylättyjä kurssisuorituksia aineryhmittäin enintään seuraavasti:

1–2 kurssia 0

3–5 kurssia 1

6–8 kurssia 2

9 kurssia tai enemmän 3

Jos opiskelijalla on liikaa hylättyjä kurssisuorituksia, hänelle on varattava mahdollisuus hylättyjen kurssien suorittamiseen.

7.4 Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana suoritettut perusopetuksen opinnot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen valinnaisina opintoina suoritetuista hyväksytyistä perusopetuksen opinnoista opiskelija voi saada todistuksen osallistumalla perusopetuslaissa (38 §) tarkoitettuun erityiseen tutkintoon. Erityisessä tutkinnossa selvitetään eri tavoin, vastaavatko opiskelijan tiedot ja taidot perusopetuksen oppimäärän mukaisia tietoja ja taitoja kyseisessä oppiaineessa. Tutkintoon osallistuvan opiskelijan osaamista arvioidaan suhteessa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin eri oppiaineiden tavoitteisiin. Opiskelijan osaamisen tason määrittelyssä käytetään apuna perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyviä hyvän osaamisen kuvauksia ja päättöarvioinnin kriteerejä. Erityisessä tutkinnossa voidaan suorittaa oppiaineen koko oppimäärä tai osia siitä, kuten jonkin vuosiluokan oppimäärä. Erityisessä tutkinnossa käytettäviä todistuksia koskevat määräykset sisältyvät perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin.

7.5 Lukiokoulutukseen valmistava koulutus

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kuuluvia kursseja tulee opiskella vähintään siinä laajuudessa kuin ne on määritelty valtioneuvoston asetuksessa. Opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen silloin, kun hän on suorittanut aineryhmien tai oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen vähimmäiskurssimäärä 25 kurssia täyttyy.

7.6 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen suoritetuista opinnoista saa todistuksen. Todistuksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi, Lahden yhteiskoulun säätiö
- oppilaitoksen nimi, Lahden yhteiskoulun aikuislukio
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen opinnot
- hyväksytysti suoritettut lukiokurssit
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- todistuksessa käytettyjen kirjainmerkkien selitykset
- maininta siitä, että todistus on lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen osalta Opetushallituksen määräyksen 56/011/2015 mukainen.

Todistukseen merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä tai merkintä aineryhmän tai oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu). Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla. Todistukseen merkitään opiskelijan suorittama kokonaiskurssimäärä.

Lukiokurssit arvioidaan ja merkitään todistukseen siten kuin niistä on määrätty joko voimassa olevissa nuorten tai aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Opetushallituksen antaman kyseisen määräyksen numero tulee mainita todistuksessa. Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen aikana perusopetuksen opintoja, niiden suorittamisesta erityisessä tutkinnossa annettu todistus voidaan liittää lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen todistuksen liitteeksi.

Todistukseen kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään mahdolliset todistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset.